

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte fredag 26. mai 1961 kl. 10.

Møtet ble ledet av formannen, F i n n M o e .

Til stede var: Borten, Løbak, Mellesmo, Finn Moe, Ivar Mathisen (for Nordahl), Offerdal, Nordengen (for Erling Petersen), Hellem (for Reinsnes), Røiseland, Wikborg, Langhelle, Dahl, Hareide, Hønsvald og Vatnaland.

Formannen: Møtet er sammenkalt for å behandle innstillingen om *ratifikasjon av overenskomst om organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, undertegnet i Paris 14. desember 1960*. Jeg har laget et utkast til innstilling som er sendt rundt, men kan kanskje lese det, hvis der skulle være noe å bemerke:

"Proposisjonen gir en oversikt over utviklingen innen det europeiske økonomiske samarbeid siden opprettelsen av organisasjonen for europeisk økonomisk samarbeid (OEEC), den forskyvning i samarbeidsoppgavene som etter hvert har funnet sted etter at den vest-europeiske økonomi er blitt gjenreist, opprettelsen av det europeiske økonomiske fellesskap og EFTA, samt de mislykkede forhandlinger om å skape et europeisk frihandelsområde som skulle omfatte alle de vest-europeiske land.

I desember 1959 ble det etter amerikansk initiativ besluttet å sammenkalle en særlig økonomisk konferanse for å finne frem til metoder for drøftelse av foreliggende handelspolitiske problemer samt hjelp til utviklingslandene. På bakgrunn av de forhandlinger som da fant sted ble det opprettet en 4-manns gruppe (de 4 vise), som skulle utarbeide et utkast til overenskomst om en reorganisering av OEEC med fullt medlemskap for Canada og De forente stater. På bakgrunn av rapporten fra de 4 vise ble det ført langvarige forhandlinger som varte til slutten av november 1960. Det ble her besluttet å opprette en forberedende komite som skulle arbeide videre med reorganiseringen av OEEC, og det ble vedtatt retningslinjer for denne komiteen. Under disse forhandlinger gjorde det seg gjeldende et noe forskjellig syn på den nye organisasjon OECD's arbeidsoppgaver. Canada, De forente stater og Frankrike fremholdt at den nye organisasjon først og fremst måtte ha en konsultativ karakter og at samarbeidet måtte sees i global sammenheng. De var derfor ikke villige til å akseptere selvstendige handelspolitiske forpliktelser for OECD. Særlig de mindre europeiske land fremhevet at den nye organisasjon måtte kunne gjøre en effektiv innsats når det gjaldt regionale problemer i Vest-Europa, særlig splittelsen mellom Fellesmarkedet og EFTA. De fleste europeiske land, deriblant Norge, gikk sterkt inn for å beholde de forpliktende samarbeidsformer som OEEC hadde utviklet, særlig på det handelspolitiske område. Fra norsk side ble det også lagt vekt på at den nye overenskomst måtte inneholde en forpliktelse til full sysselsetting og at bestemmelsene i OEEC's liberaliseringskode, som er

grunnlaget for den frigjøring av skipsfartstjenester som har funnet sted, måtte videreføres i den nye organisasjon, og at det måtte opprettes en egen sjøtransportkomite i OECD som kunne fortsette det arbeid som hittil var blitt gjort.

Norge har hele tiden deltatt aktivt i de forhandlinger som førte til undertegnelsen av overenskomsten om den nye økonomiske samarbeidsorganisasjonen OECD, og *komiteen* vil fremheve at regjeringen hele tiden har stått i kontakt med Stortingets organer og næringslivets organisasjoner.

Rapporten fra den forberedende komite er en del av avtaleverket for OECD, idet medlemslandene i et eget vedtak har bundet seg til å følge anbefalingene i rapporten. Denne forpliktelsen inneholdes i det forklarende memorandum til overenskomstens artikkel 15. Rapporten trekker opp planene for den nye organisasjonens arbeidsområde og hvilke forskjellige komiteer den skal ha. Rapporten er derfor den avgjørende del av avtalen. Når det gjelder generell økonomisk politikk skal det opprettes 2 komiteer. For det første komiteen for økonomisk politikk, som skal gjennomgå medlemslandenes økonomiske og finansielle politikk med utgangspunkt i overenskomstens målsetting. Det annet organ, komiteen for økonomi og utvikling, har ennå ikke fått sitt mandat formelt fastlagt, men dets virksomhet skal omfatte årlige eksaminasjoner av de enkelte land. Videre skal komiteen behandle den økonomiske utvikling i de underutviklede medlemsland og samordne OECD's støtte til disse. Opprettelsen av disse 2 komiteer samt den sentrale plass dette samarbeidsområde har fått i overenskomsten skulle legge forholdene til rette for en videreføring av OEEC's virksomhet og for en utvidelse av samarbeidet med Canada og De forente stater. Når det gjelder bistand til utviklingslandene, skal det opprettes en komite, komiteen for utviklingsbistand. I denne komite skal bl.a. Japan være medlem. Denne komiteen har begrenset medlemskap og den kan i motsetning til OECD's øvrige komiteer vedta anbefalinger til land som er medlemmer av komiteen uten å gå veien om OECD's råd. Fra norsk side ble det under forhandlingene fremholdt at det var utilfredsstillende at komiteen for utviklingsbistand, som ville bli OECD's viktigste organ for samarbeidet med utviklingslandene, skulle ha et begrenset medlemskap. Dette spørsmål ventes å bli drøftet nærmere i den forberedende komite, som fortsetter sitt arbeid.

Komiteen for teknisk bistand skal føre videre de hjelpeprogrammer av samme type som OEEC tidligere har gjennomført, og den skal begrense sin virksomhet til underutviklede medlemsland.

Når det gjelder handel, skal det opprettes en egen handelskomite med 3 oppgaver. For det første skal den foreta periodevise konfrontasjoner av medlemslandenes generelle handelspolitikk og handelspraksis. For det annet skal det være en eksaminasjonsordning når det gjelder spesielle handelsproblemer for medlemslandene. Endelig skal komiteen behandle eventuelle gjenstående problemer i forbindelse med den handelspolitiske

splittelse i Vest-Europa. Dette vil i første rekke bety forholdet mellom Fellesmarkedet og EFTA. Det var klart at bestemmelsene vedrørende handel i OEEC's liberaliseringskode ikke ville bli videreført i den nye organisasjon. Som et kompromiss mellom de som ønsket at liberaliseringskoden skulle videreføres og de som ikke ønsket dette, er det oppnådd enighet om at OECD's råd skal ta stilling til i hvilken utstrekning og i hvilken form en rekke av OEEC's handelspolitiske vedtak skal videreføres i OECD. Den forberedende komite slår også fast at overgangen til OECD ikke gir adgang til å trekke tilbake liberaliseringstiltak, men at medlemslandene tvert imot har til hensikt å fortsette sine anstrengelser for å utvikle handelen i forbindelse med deres internasjonale forpliktelser.

Når det gjelder internasjonale betalinger blir betalingskomiteen det sentrale organ. Den europeiske valuta-avtale skal forlenges praktisk talt uendret. Det skal som i OEEC opprettes en komite for tjenestetransaksjoner, som skal få sitt mandat fastlagt senere. Det er også oppnådd enighet om hovedinnholdet i 2 nye liberaliseringskoder vedrørende tjenestetransaksjoner og kapitalbevegelser. Canada og De forente stater har ennå ikke gitt endelig beskjed om de vil slutte seg til de nye koder. Det skal opprettes en egen sjøtransportkomite under OECD, som skal gjennomføre konsultasjoner om medlemslandenes skipsfartspolitikk og fremme anbefalinger til rådet. De forente stater har meddelt at de vil ta en reservasjon overfor bestemmelsene om skipsfart i den nye liberaliseringskode for tjenestetransaksjoner. I den forberedende komite er det oppnådd enighet om den såkalte note 1 i OEEC's liberaliseringskode for tjenestetransaksjoner. Denne note inneholder bl.a. en skipsfartspolitisk prinsipperklæring som forplikter medlemslandene til å avstå fra enhver form for diskriminering på dette område. De forente stater har ikke motsatt seg at denne note tas inn i den nye kode, men prinsipperklæringen vil ikke gjelde for De forente stater fordi den i en viss grad er i konflikt med gjeldende amerikansk lovgivning og skipsfartspolitikk. Når det gjelder OEEC's skipsfartspolitiske vedtak, er det bare ett som vil bli videreført i OECD, nemlig anbefalingen om anvendelse av prinsippet om fri konkurranse når det gjelder sjøtransporten i forbindelse med finansielle bistandsavtaler.

Hva angår energi- og industrisamarbeid vil dette bli fortsatt i OECD. Generalsekretæren vil innen 1 år etter at overenskomsten er trådt i kraft fremsette forslag om komitestruktur på dette område.

Det skal opprettes en komite for landbruksspørsmål og en komite for fiskerispørsmål. Disse 2 komiteer vil på samme måte som i OEEC få til oppgave å gjennomføre konfrontasjoner og konsultasjoner vedrørende medlemslandenes landbruks- og fiskeripolitikk.

Når det gjelder den nye organisasjons forhold til parlamentarikerne har Europarådets Konsultative Forsamling foreslått at det opprettes et rådgivende organ av parlamentarikere bestående av medlemmer av Europarådets Konsultative Forsamling og parlamentarikere fra de 5 OECD-land som ikke

er medlemmer av Europarådet. Det er ikke tatt noe endelig standpunkt i denne saken, men de fleste land, deriblant Norge, har fremholdt at forbindelsen med parlamentarikerne er et viktig ledd i bestrebelsene for å holde kontakt mellom OECD og opinionen i medlemslandene.

Når det gjelder selve overenskomsten om OECD er det i første rekke artikkel 1, 2 og 3 som er av betydning. Disse fastslår konvensjonens målsetting, de forpliktelser medlemslandene påtar seg og hvilke midler som skal brukes for å nå de mål som er satt. Det fastslås her at målsettingen er å oppnå størst mulig økonomisk vekst og sysselsetting, bidra til den økonomiske ekspansjon i utviklingslandene og øke verdenshandelen på multilateralt, ikke-diskriminerende grunnlag. Artikkel 15 er av særlig betydning. I tilknytning til denne artikkel blir rapporten fra den forberedende komite en del av avtaleverket. Det europeiske økonomiske fellesskap, Euratom og Kull- og Stålfellesskapet skal være representert i organisasjonen. EFTA's generalsekretær skal delta i organisasjonens arbeid.

OECD kan på samme måte som OEEC treffe vedtak som skal være bindende for alle medlemsland med mindre det treffes annen bestemmelse. Den kan gi tilrådingen til medlemmer og inngå avtaler med medlemmer, med land som ikke er medlemmer og med internasjonale organisasjoner. I artiklene 7-11 behandles organisasjonens øvrige organer samt generalsekretæren og sekretariatet. Den øverste myndighet er Rådet, som består av alle medlemmer og er det eneste organ som kan treffe vedtak. Generalsekretæren får større myndighet enn OEEC's generalsekretær. Han skal bl.a. fungere som formann for Rådet, og han har fått større myndighet til å ansette høyere administrativt personell enn OEEC's generalsekretær. Rådet kan vedta å innby en hvilken som helst regjering som vil påta seg forpliktelsene ved medlemskap til å tiltre overenskomsten. Medlemslandene kan trekke seg ut av overenskomsten med 1 års varsel.

Komiteen slutter seg til proposisjonens vurdering av opprettelsen av OECD som er resultatet av lange og vanskelige forhandlinger. De enkelte land har på forskjellige punkter måttet gi avkall på å få sine krav tilgodesett fullt ut og har måttet akseptere kompromiss-løsninger. En har imidlertid skapt et grunnlag for atlantisk samarbeid som kan bidra til ytterligere å styrke medlemslandenes økonomi og yte større bidrag til utviklingslandene. Fra norsk synspunkt kunne det ha vært en fordel å få enkelte samarbeidsoppgaver nærmere presisert, men det er full adgang til senere å ta opp disse spørsmål. Det er også av stor betydning at man nå kan drøfte de nye problemer som er oppstått på det betalingsmessige område på multilateral basis.

Komiteen går ut fra at under de fortsatte forhandlinger i den forberedende komite vil Norge med styrke gi uttrykk for de synspunkter som er fremholdt i proposisjonen. Særlig vil *komiteen* peke på at alle medlemsland bør være med i komiteen for utviklingsbistand. *Komiteen* vil også understreke OECD's betydning for behandlingen av de problemer som står i forbindelse med den handelspolitiske splittelse i Europa. *Komiteen* vil

fremheve betydningen av at eventuelle kommende forhandlinger skjer i OECD's regi. Dette vil ha den store fordel at også USA og Canada, som har stor interesse av hvilken løsning man kommer frem til, automatisk vil komme med som parter i forhandlingene.

Komiteen innstiller til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker i ratifikasjon av overenskomst om organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, undertegnet i Paris 14. desember 1960."

Vatnaland: Det er ikkje nokon reell merknad, men eg merkte meg at det er nemnt "de fire vise". Eg veit ikkje om det tek seg ut i eit offentleg dokument å lata det stå slik som det står der. Eg er klår over at det ikkje er nemnt i noka odiøs betydning, men ...

Formannen: Vi kan like godt ta det ut.

Langhelle: Det er så mange vise nå!

Wikborg: I komiteen for utviklingsbistand skal Japan være med. Det står at denne komiteen har begrenset medlemskap, og så står det i våre bemerkninger at komiteen vil "peke på at alle medlemsland bør være med i komiteen for utviklingsbistand." Jeg trodde det var så at alle medlemmer av OECD automatisk var medlemmer av denne komiteen?

Formannen: Nei, det er ikke det. Men Japan er invitert. Det som så å si ga støtet til at OECD ble opprettet, var jo at USA ville ha en organisasjon for støtte til utviklingslandene som skulle bestå av rike og kapitalsterke land, og som da skulle drøfte hjelpen og lede den i de rette kanaler. USA var jo også lei av dette at de skulle betale så meget selv, nå ville de ha en innsats også fra andre land, i første rekke Vest-Tyskland. Det var det som på en måte var hensikten med opprettelsen av hele organisasjonen, og det var under press fra de andre land at USA og Canada har gått med på å gjøre OECD til en så pass omfattende økonomisk organisasjon som den er blitt. Men de holdt fast ved denne tanken, og det er da blitt slik at bare De forente stater, Frankrike, Storbritannia, Vest-Tyskland og Japan skal sitte i denne komiteen. Men det blir jo et slags stormaktsdiktat, så vi har satt oss imot det og sagt at komiteen bør ha representanter for alle medlemsland.

Så er det dette spørsmål om den parlamentariske forsamling. Der har det nå vært slik at OEEC's årlige beretning er blitt forelagt for Europarådet, som da har drøftet den, og hvor man altså har kunnet gi uttrykk for det man ønsket å si om organisasjonen. Det er egentlig den samme ordning som man nå foreslår fortsatt, men slik at også parlamentsmedlemmer fra de fem OECD-land som ikke er medlemmer av Europarådet, blir innbudt. Det samme har i og for seg også vært praktisert i Europarådet i forbindelse med OEEC, idet Sveits, som ikke er medlem

av Europarådet, men medlem av OEEC, har deltatt i Europarådet under behandlingen av OEEC's rapporter.

Ellers vil jeg henlede oppmerksomheten på at dette jo er et nytt høve til å - jeg vet ikke om jeg skal bruke ordet *kritisere* amerikansk skipsfartspolitik og luftfartspolitik. I all fall kan man si at det er et høve til å støtte opp om de ønskemål som Regjeringen - særlig gjennom handelsminister Skaug - har gitt uttrykk for, og det kunne vel kanskje være fordelaktig om det ble gjort.

Borten: Jeg vil peke på en setning på side 5 i den stensilerte innstillingen. Den begynner i 4. linje: "En har imidlertid skapt et grunnlag for atlantisk samarbeid" osv. Det er et par ting der rent sammhengsmessig som ikke er riktig gode. Det gjelder f.eks. bruken av "en", hvem det går på, og likedan sammenbindingen av setningen lenger ute, hvor det står: "og yte større bidrag" osv.

Formannen: Jeg skal se på det.

Offerdal: På side 2 er det ei litt rar formulering, synest eg. Der står det i andre avsnittet:

"Denne forpliktelsen inneholdes i det forklarende memorandum til overenskomstens artikkel 15".

Det burde vel heller stå: "er inntatt i" eller "inngår i", eller noko liknande.

Formannen: Ja, vi kan rette på det.

Nordengen: Dette uttrykket "utviklingsbistand" - er det innarbeidet, eller er det noe nytt? Jeg synes det ser så merkelig ut.

Formannen: Det er et uttrykk som er skapt i forbindelse med OECD. De bruker uttrykket "development assistance", og jeg synes ikke det er helt riktig at vi, selv om det er et fryktelig uttrykk, rett og slett omdikter det. Det ville jo kanskje være bedre om vi sa: "Komite til støtte for utviklingslandene". Og det kan vi vel kanskje tillate oss, det endrer jo ingenting av meningen.

Hvis ikke flere har noe å si, vil jeg spørre om vi da kan anse denne innstilling som avgitt? - Den er da avgitt.

Så er det bare ett spørsmål jeg vil nevne. Den utvidede utenrikskomite har jo to saker igjen å behandle. Den ene er helikoptersaken, og den andre er innstillingen om avtalen mellom EFTA og Finland, hvor ordføreren for tiden er bortreist. Jeg vil spørre: Har Presidentskapet gitt oss mange formiddager fri nå framover?

Langhelle: Vi har noen i neste uke.

Røiseland: Ja, i all fall nokre timar.

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

Møte fredag 26. mai 1961 kl. 10

Formannen: I alle tilfelle må vi da ta sikte på å ha et møte i komiteen for å få de sakene ut av verden.

Hvis ingen ellers har noe å forebringe, erklæres møtet for hevet.

Møtet hevet kl. 10.30.